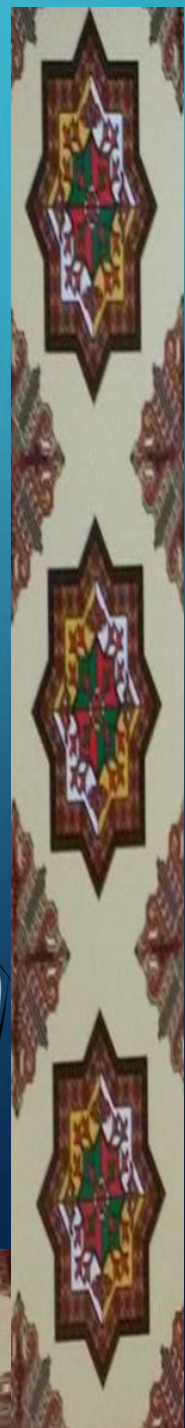

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

TÜRKMEN TÜRKGÇESİ

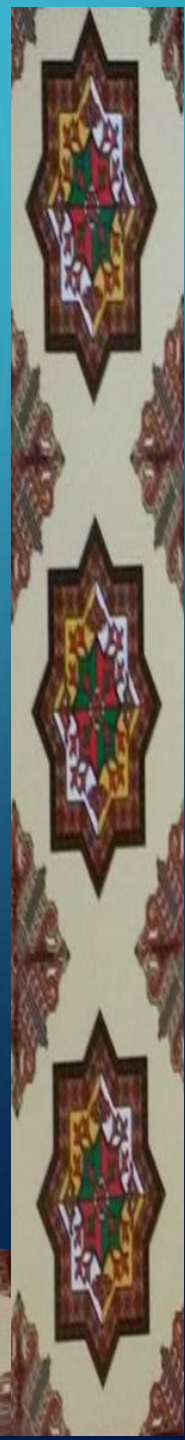
TÜRKMENCE OKUMA VE ANLAMA İLE İLGİLİ DERSLER

TL 2043 TÜRKMEN TÜRKGÇESİ OKUMA-ANLAMA I
(TÜRKMEN TÜRKİSH READING COMPRHENSION I)

TL 2048 TÜRKMEN TÜRKGÇESİ OKUMA-ANLAMA II
(TÜRKMEN TÜRKİSH READING COMPRHENSION II)

TÜRKMEN TÜRKGÇESI

TÜRKMENCE OKUMA VE ANLAMA İLE İLGİLİ DERSLER

**DÜŞÜNMEK
ÜÇİN**

OKAP BİLMELİ

DIŇLAP BİLMELİ

AŇLAP BİLMELİ

Ders Kodu	Yarıyıl	Ders Adı	T/U/L	Türü	Öğrenim Dili	AKTS
TL 2043	1	Türkmen Türkçesi Okuma-Anlama I	2		Türkmençe	3

Dersin amacı,

- öğrencinin kendisiyle,
- ailesiyle,
- çevresiyle ve
- özel günlerle

ilgili metinleri okuma anlama becerilerini geliştirmektir.

EDEBİYATLAR VE DİĞER KAYNAKLAR

- BABAYEV, K., (1972) Türkmen Diliniň Praktiki Stilistikası. Aşgabat.
- BABAYEV, K., (1982) Resmi Dokumentleriň ve İş Kagyzlaryň Dil Medeniyeti. Aşgabat.
- BABAYEV, K., (1983) Diliň Obrazlı Şerişdeleri. Aşgabat.
- BABAYEV, K., (1983) Dokumentleriň ve İş Kagyzlarynyň Türkmen Dilinde Yazılışy. Aşgabat.
- BABAYEV, K., (1983) Türkmen Diliniň Stilistikası. Aşgabat.
- BABAYEV, K., (1989) Türkmen Diliniň Stilistikası. Aşgabat.
- GELDİMİRADOV, A., (1983) Türkmen Edebi Dilinde Variantlaşma. Aşgabat:Ilım.
- NEPESOV, G., (1993) Türkmen Edebi Diliniň Publisistik Stili. Aşgabat.
- NIYAZOV, S., (1994) Stilistikany Övretmegiň Esasları. Aşgabat.
- ŞIHIYEVA, O., (1996) Türkmen Dili ve Sözleyiş Sungatı.
- TÄÇMİRADOV, T., (1976) Türkmen Edebi Diliniň Orfografiyasynyň Sovet Dövründe Formirlenişi. Aşgabat.
- TÄÇMİRADOV, T., (1978) Türkmen Diliniň Orfoepik Sözlügi. Aşgabat.
- TÄÇMİRADOV, T., (1979) . Dil Medeniyetiniň Meseleleri. Aşgabat.
- TÄÇMİRADOV, T., (1979) Türkmen Sözleyiş Medeniyeti Boyunça Oçerkler. Aşgabat.
- TÄÇMİRADOV, T., (1980) Sözleyiş Medeniyetiniň Aktual Meseleleri. Aşgabat.
- TÄÇMİRADOV, T., (1988) Türkmen Sözleyiş Medeniyetiniň Käbir Meseleleri. Aşgabat.
- JANOS SİPOŞ (2012) TÜRKMEN KÜLTÜREL ARAŞTIRMALARI CD-I,II
- TÜRKMEN RADİYO OYUNLARI (2011) Türkmen Türkçesinde CD-I,II
- GARABAYEV, B., (1994) Türkmençe-Türkçe Gepleşik Sözlügi. Aşgabat: Gözyetim.
- GÜCÜKOV, S., (1997) Alkışlar-Dilegler Sözlügi. Aşgabat.
- DURDIYEV, H., (1993) Güzellik: Estetiki Söhbet. Aşgabat: Magaríf.
- SARIYEV, B., (1994) Türkmen Sözleyişiniň Altın Sözlügi. Aşgabat:Magaríf.

OKUMA-ANLAMA

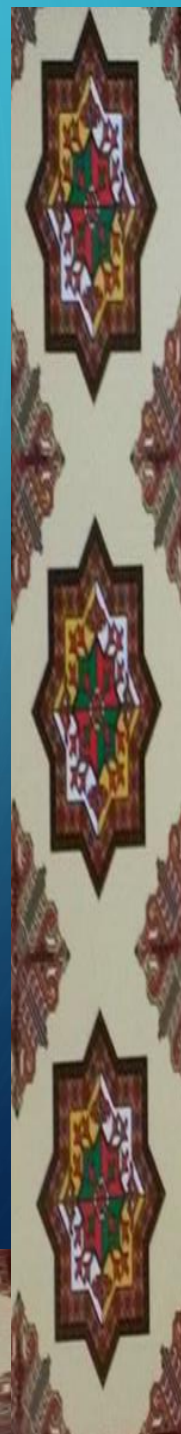
BAYRAMLAR BILEN BAGLANYŞYKLY TEKSTLER

4-nji hepde üçin tekstleri tapyň: «GARAŞSYZ, HEMIŞELIK BITARAP TÜRKMENISTANYŇ ENELERINE, ÄHLI GELIN-GYZLARYNA»

Gopuzlyja gyz (Gysgaldylyp alyndy)

Şol gün Jerenjik üçin iň hezil gün boldy. Ejesi onuň kitaplaryny, depderlerini bukjasyna saldy-da, elinden tutup, mekdebe alyp geldi. Mekdebiň öňi Jerenjigiň özi ýaly gyzjagazlardan doludy. Olaryň hemmejejigini ejeleri täze geýindirip, saç galpaklaryny darapdyrlar. Olaryň hemmesi okuwyň başlanmagyna garaşýardylar.

Jerenjik hem özüniň iň gowy görýänje zadyny – gopuzyny hem alyp gelipdi. Ol özüniň kiçijikligine garaman, eýýäm gopuz çalyň bilýändigini görkezmegi arzuw edip ýördi. Ýogsam ol öz howlularynda çalanda üç-dört sany çagajyk we goňşularynyň gyzlary Tokga bilen Aýnajyk ýygnanýardy. Köp gyzlaryň arasynda çalmak gerek ahyryn.

Ol mekdebe ýetmäge mähetdeldi. Şonuň üçin hem ol gelegelmäne tamyň kölegesindäki oturgyjyň üstünde oturdy-da, gopuzjygyny eline aldy. Ol öz ejesiniň ýüzüne ýylgyryp seretdi we onuň ýüzünde hiç bir garşylyk alamatyny görmänden soň, gopuzyny agzyna salyp, dişleri bilen çalarak gysdy-da, demini çekdi. Gopuz ýaňlanyp başlady. Gyzjagazlar derrew onuň töweregine ýygnandylar.

Mekdepde Jeren atly köpdi, şonuň üçin hem gyzjagazyň ady “Gopuzlyja gyz” ýa-da “Gopuzly Jeren” bolupdy. (H. Ysmaýylow. “Gopuzlyja gyz”, Aşgabat, 1988 ý.).

Meýilnama:

I. Iň hezil gün.

1. Jerenjik okuwa nähili taýýarlykly geldi?
2. Ol nämäni arzuw edýärdi?

II. Mekdepde baýramçylyk.

1. Onuň gopuz çalmagy töweregine nähili täsir etdi?
2. Jerenjik nähili atlandyrylýar?

III. “Gopuzlyja gyz”.

Eli çeper zenanlar

Maý aýynyň soňky günleriniň biridi. Basym ýurt çäginde türkmen hasylynyň baýramy geçirilmelidi. Ir bilen etrabyň täze medeniýet öýüniň işiginde gelin-gyzlaryň üýşmeleňi peýda boldy. Olar gyzyl-ýaşyl geýnip bezenipdirler. Çeper dokalan dürli nagyşly halylaryň reňki olaryň bezegli egin-eşikleriniň öwüşgini bilen goşulyşýardy. Ýaňy dogup, ýokaryk galyp başlan Günüň astynda şöhle salýardy, ýalpyldaýardy.

Bular etrabyň hemme haly ussahanalaryndan we özbaşdak işleýän halyçylaryndan gelen wekillerdi. Şu gün olar özara bäsleşik boýunça çeperçiliklerini, ussatlyklaryny deňeşdirjekler. Her kim üstün çykyp, baş baýragy aljak we etrap boýunça iň birinji orny eýelejek. Her kim medeniýet öýüne girýär we öz halysyny görnükli ýerde gerýär. Giň jaýyň diwarlarynyň ýüzünde joşgunly buýsanja beslenen el işleri köpçüligе görkezilýär.

Türkmen halkynyň milli halysy ebedi gymmatlygymyzdyr. Milli gymmatlyklarymyz köp. Olaryň hatarynda ene-mamalarymyzyň döreden el işleri, ajaýyp halylar mynasyp orun tutýar. Berkarar döwletiň bagtyýarlyk döwründe eli çeper zenanlarymyz asyly ýörelgelerimizi mynasyp dowam edýärler. Bu babatda geçirilýän bäsleşikleriň uly ähmiýeti bar.

Meýilnama:

1. Gelin-gyzlar nirä üýşüpdiler?
2. Olar kimler?
3. Bäsleşigiň maksady näme?

Ýaşajyk halasgärler

Dynç günleriniň biridi. Berdi dostlary bilen oýnap, gün günorta bolubereinde hoşlaşyp, öýlerine tarap gelýärdi. Ýoluň gyraýygynda uçjak-uçjak bolup, ganatlaryny pasyrdadyp, ýykyljak bolup duran serçejik naýynjar owazy bilen "jürk-jürk" edip ýatyrdy. Berdi serçejigi agajyň düýbüne geçirdi-de, öýlerine tarap ylgady.

Biraz wagtdan Berdi hem-de onuň goňşy deň-duşlary merduwany göterip, agajyň ýanyna geldiler. Olar kiçijik serçejiği höwürtgä çykardylar. Ýere gaçmaz ýaly, höwürtgäniň pes erňeklerini çöp bilen örüşdirip, birneme beýgeltdiler hem-de öýlerine tarap gaýtdylar.